

עין משפט
גר מצוה

א פ"ה פ"ה הלכות
סוכה הלכה א' ע"פ
ל"ח סמן תרנט סוף ט'
פ"ב ב (מ"י פ"ה הל' ג)
שם פ"ה י'
פ"ח ג מ"י פ"ה הלכות
ע"פ א' א' ע"פ הל' ו'
פ"ב ד מ"י פ"ה הל' ז'
סוכה הלכה ג סמן
ע"פ מנ ט"ו ע"פ ל"ח פ'
מ"ט סוף י'
פ"א ז' מ"י פ"ה הלכות
כלל הלכה ו' :

סוכה פרק ראשון סוכה

מסורת הש"ס

א (ג'ל' אמר חמילי,
ב) שמת נכ: דף טז: כלל
פ"ה מ"ט קושין טז.
א (מנחות סט. א) ר"ל מ"י

לעני רש"י

יב"ק"ש (ויקרא"ש).
אמ"ק.
טיב"א"ש. דקות. רוח.

רבינו הגאון

דע"תא ליה למכוכב בהן.
לימא פתגא סופי. פי'
אמרי. תאניא ובהן תאניא
פיריילי ובהן ענביא קשין
ובהן שבוילי סכודות
ובהן חמירי. כיון אס
פסולת מרובה על האוכלין
כשרה ואם לאו פסולי.
אחרי אומרים עד שיהו
קשין מרובין על הירוד
ועל האוכלין. מאי לאו
בהא קמ"ל. תנא קמא
סבר הקוצר לסיכוך אין לו
דירות. לסיכך נמי עד שיהא
פסולת מרובה על האוכל
בלבד. ואחרי סבר י"ש לו
דירות ודוח כפי האוכל הן
ופסילין הן לסיכך. לסיכך
[תנן] עד שיהא פסולת
מרובה על האוכל ועל
הירוד ר' אבא [דאמר
בוצר אין לו דירות אבל
קוצר יש לו דירות. כתנאי
הוא. דתנא קמא אמר
אין לו דירות. לרב מנשיא
נמי תנאי הוא. דתנא קמא
אמר י"ש לו דירות. ודחה
לא לעולם אפילו אחרי
סודו דהקוצר לסיכוך אין
לו דירות. ורבא כגון שקוצר
לאוכל. שצריך להיות כ"י
להיות תופס בהן אוכל.
לסיכך כפי האוכל הן
חשובין להכניס תוספת.
וכבר פירשנוהו חן הירוד
בפרק העור והרשב. וכיון
שקוצר לאכילה אינו
שומך עליון סאכילה יתין.
תורת הירוד לא
זה מלילין. ואקשין אי
הכי אפילו לרבנן לא
בעלה תוספת מיניה.
דהא קיימא לן דלא בעלה
תוספת במחשבה. אמאי
מטוה. דתנן בפרק כ"ה
כללים כל הכלים

אלא. אמחלמו קלי והכי קאמר אין מחילמו פסול עד שיהא הוא כשיעור שירו דהיינו אחד אלמלא לרבנן שלשה דקאמריין לעיל למצוה דאי לעבד הא מני לא רבי יוסי ולא רבנן: איסורייתא דסוכה. חבילי קיסי שהיו עושין למכור בשוק ומוכרין אותם במנין: מסככין כן. ואין בהם משום גזרת אולר

דכל ימות השנה לפי שאין דרך להניעם בחדש: אלא למנינא בעלמא. אנדינהו עד שימכרו והלוקחן לייבשן ממיר אגדן הלכך המסכך כן לשם סוכה אינו לריך להמיר אגדן: לריסי. כמין כיון עגול ככונע ומכאן נמוטו יידי עופות: דלורביני. עשוי מענפי ערבות וגדלין אותו מתמחו פיו רחב ולמעלה קושירין רשעי הנגרים תחבול קשר אחד כעין כלי מלכות שגדן דגים קטנים שעושין גומאם שקורין יונק"ש אבל אין צורך שלשה וארבעה כתי אריגה כמו שיש למצודה: ראשי מעדנים. קשר העליון. מעדנים כמו התקשר מעדנות כימה (אויב לם): מספא. לגד פיו הוא קלוע: דשעי לכו. ממיר ראשי החוט שהוא קלוע צו ואינו לריך להפקיע הקליעה: שאינו עשוי לעטלו. כגון זה שמממיר קשר העליון אם אתה מטעללו הוא יתקף מאליו שאין לו אלא פיו קלוע כמין גדיל לאחוז את הנגרים: יקוס שאמרו חכמים בפסקא שאדם יולא כן ידי מנור חזרת ועושין ושאר חכמותיהן דקות הם טיב"ש נלג"ו הלכך אין חולצין בפני הטומאה אם סיכך בהן גג ומדרבנן הוא דגזור עליהו שלא יסמכו עליהן לחון בפני הטומאה דלמא סמכי עליהו וליכא נמי מיהו בערין לחון חולצין מדאורייתא משום דלא מקבלי טומאה דלאו מאכל אדם יניחו ודאי מקבלי טומאה לא חייבי בפני הטומאה) ולכי יבשי אין חילציה חילצה דמפרש דמפרכי ופלי: ומביאין את הסופא. בערין לחון וכל כמה דלא יבשי אהל הוא מדאורייתא: ופוסלין ככוסה משום אויר. כשיעור שאיר פוסל בה דהיינו בשלשה טמאים כדאמריין לקמן בפירקין (דף כ"א.) אויר בשלשה. ולא משערין להו לפסול כשיעור שאר סכך פסול דלוייל לקבל טומאה הוא וכן פסול אינו פוסל אלא בארבעה טמאים כדאמריין וארבע אמות מן האהל אל כי אויר דיינין להו דמטרא ארבעה עשר טמאים כלומר גבי מביאין וחולצין דקחשיב חתם פרק ח' האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת ויונית דהנהו אפילו מחוברין חייבי דקביעי וקיימי ואין הרוח מנענען אבל שאר ירקות המחוברין מתנענעין ברוח והו להו טעמיה וספינה שהיא שטה על פני המים ואפילו ציידנה דלא יידי ואין מביאין ואין חולצין מדקמי כפיפא קשר את הספינה דכבר שהו יכול להעמיד כשם את האפן על גבי טעמיה מביאה את הטומאה הא לא הכי לא אבל כשהן תלושין ומונחין בחלון או כנגד ארובה חייבי ושאר ירקות כדאמריין בפרק לא יתפור (ב"ב דף כ"ג.) וסם עשבים

ירקות שאמרו חכמים. בפסקא שאדם יולא כן ידי מנור חזרת ועושין ותמכא ותרחינהו דקות הן מאלד טיב"ש נלג"ו הלכך אין חולצין כן בפני הטומאה אם סיכך בהן גג ומדרבנן הוא דגזור רבנן עליהו שלא יסמכו עליהן לחון מפני הטומאה דלמא סמכו עליהו נמי לבי יבשי ומיהו מדאורייתא חייבי דלא מקבלי טומאה דלאו מאכל אדם יניחו ולכי יבשי אין חילציה חילצה דמפרש דמפרכי ופלי ומביאין את הטומאה בערין לחון דכל כמה דלא יבשו אהל הוא מדאורייתא כדפירש כקוטרים ומה שהחזיק לפרש מדרבנן דאי חשיבי אהל מדאורייתא הוא לענין הכאה אם כן לענין חילצה נמי ולי לא חשיבי אהל לענין חילצה אם כן לענין הכאה נמי לא דלא דמי להכאה גבי מביאין ולא חולצין דהתם היינו טעמא משום דכבר המקבל טומאה אינו חולצן מפני הטומאה אבל לא שייך למיליה טעמא כדכי דהא מפרש טעמא משום דכי יבשי מפרכי ופלי ולא מקבלי לנימיר דלמא לטובה לחודה קאי דלכאורה אכילה מלמא קאי ועוד דאי כדכי תלי טעמא ממתמתין דלהלכות שמעין ליה דקחשיב אוכלין שמתין אלא ודאי מדרבנן הוא דלחון חולצין הכה ואל דלא חשיב להו גבי הנהו דלהלכות משום דהתם מדאורייתא והכל מדרבנן אבל קשה דהכי מלי לנימיר דלאו מאכל אדם יניחו הא אמריין בפרק כל שעה (פסחים דף ט"ז.) מה מזה שנקחם בכסף מעשר אף מנור כ' ומחלי טעמא ממעט הרדפי דלחון יולאם צו ידי מנור כדפירש שם כקוטרים דהרדפי אינו נקח בכסף מעשר דלחון מאכל ואין בעינין אוכלין דומיא דין ושכר ובקר ולאן והגהה היתה שהגיה ה' יהודה כפירוש רש"י דלא מקבלי טומאה משום דלאו מאכל אדם יניחו ואינו כן אלא מאכל אדם הן ופ"ה חייבי מדאורייתא כל זמן שלא הוכשרו דמתן במסכת אהלות פ"ה (מ"א) גבי מביאין וחולצין קחשיב אוכלין עהורין דהיינו שלא הוכשרו וגבי מביאין ולא חולצין קחשיב אוכלין שמתין דהיינו שהוכשרו וכן מוכה בהדיא פרק לא יתפור (ב"ב דף י"ט.) וסם בשמעמן

אלא אימא עד שתהא תחלתו כשירוי אחד דרש מרימר "הני איסורייתא דסוכה מסככין בהו אע"ג דאגדן למנינא בעלמא הוא דאגדן א"ר אבא הני צריפי דאורבני כיון שהותרה ראשי מעדנים שלהן שריון והא אנדי מתתאי אמר רב פפא דשרי להו (ואמר) רב הונא בריה דרב יהושע "אפילו תימא דלא שרי להו כל אגד שאינו עשוי למלטלו לא שמיא אגד א"ר אבא אמר שמואל ירקות שאמרו חכמים אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח מביאין את הטומאה ואין חוצצין בפני הטומאה ופוסלין בסוכה משום אויר מ"ט כיון דלכי יבשי פרכי ופלי כמאן דליתנהו דמי ואמר רבי אבא אמר רב הונא "הבוצר לגת אין לו דירות ורב מנשיא בר גא אמר רב הונא יהקוצר לסכך אין לו דירות מאן דאמר קוצר כל שכן בוצר דלא ניחא ליה דלא נימציה לחמירה מאן דאמר בוצר שאין לו דירות יש לו דירות הניחא ליה דליסכך בהו כי היכי דלא ליבדרן נימא רב מנשיא ובהן תאנים תנאי היא דתנאי "סוכי תאנים ובהן תאנים פרכילין ובהן ענבים קשין ובהן שבלים מכבדות ובהן תמרים כולן אם פסולת מרובה על האוכלין כשרה ואם לאו פסולת אחרים אומרים עד שיהו קשין מרובין על הירוד ועל האוכלין מאי לאו בהא קא מופלגי דמר סבר יש לחון דירות ומר סבר אין לחון דירות לרבי אבא ודאי תנאי היא אומר לך רב מנשיא דכולי עלמא סברי הקוצר לסכך אין לו דירות והבא כמאי עסקינן 'לכון שקוצצין לאכילה ונמלך עליהן לסיכוך אי קוצצין לאכילה מאי מעמייהו דרבנן וכי תימא קסברי רבנן כיון דנמלך עליהן לסיכוך במלה ליה מחשבתו ומי במלה ליה מחשבה כדכי ויהתן "וכל הכלים יורדין

רבינו הגאון

איסורייתא דמחשבתא. פירוש אגודת של עצים שקושין אותן לסיכוך בספסל כך וכן אגודות. צריפי דאורבני. פי' צריפין שסככין אותן במרכיבית של ערבה, וקושירין את ראשיהן (א) ומשלשילן אותן מהנה ומנהו כגון וקושירין עוד קצותן לטמא שלא יפירו. פי' ספסכין (מעדנים) כדכתיב. התקשר מעדנות כימה. ואלו הקשירין אין עושין לייטלילי בהן. ותן נמי בכלים פרק כ"א בענין (המחשבות) (המחשבות) וכן חמירי ראשי כדכתיב. תחלקה לארבה ותשחירי בה שלשה מעדנים של ששה (ששה) טמאים. סוכה. ירקה פוסלין סמאה. מאי טעמא כיון דלכי יבשי פרכי ונחרי כמאן דלתניהו דמי. ואחרי סמן הסוכות בירקות כאויר הוא. ואע"פ שעשוי ספסוך הוא, ואם יש בו טמאים פסולה. אמר ר' אבא אמר רב הונא הוציא ענבים לזרובין לגת אין לו דירות. כלומר אין רצון הכרז' בנת להיות בעינין דיות. ולזרובין הוא כפי הירוד שמתין יתין. ורב מנשיא בר גמרא אמר ונחרי כמאן דלתניהו דמי. אין לו דירות. ואקשין מאן דאמר קוצר לסיכוך אין לו דירות. ורבא כגון שקוצר לאוכל. שצריך להיות כ"י להיות תופס בהן אוכל. אמר דאמר בוצר אין לו דירות. והי מילי בוצר דיתא ליה דלא ליה לחון דירות דלא נפעה לחמירה. אבל קוצר לסיכוך יש לו דירות

דרקוק דיוקא בתלושין עסקינן דלאו מחוברין לא מביאין ולא חולצין דנתקן ב"ה דלהלכות (מ"ה) אלו לא מביאין ולא חולצין הרועים והירקות התחברים לתקם חון מן הירקות בעשר חכמים כלומר גבי מביאין וחולצין דקחשיב חתם פרק ח' האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת ויונית דהנהו אפילו מחוברין חייבי דקביעי וקיימי ואין הרוח מנענען אבל שאר ירקות המחוברין מתנענעין ברוח והו להו טעמיה וספינה שהיא שטה על פני המים ואפילו ציידנה דלא יידי ואין מביאין ואין חולצין מדקמי כפיפא קשר את הספינה דכבר שהו יכול להעמיד כשם את האפן על גבי טעמיה מביאה את הטומאה הא לא הכי לא אבל כשהן תלושין ומונחין בחלון או כנגד ארובה חייבי ושאר ירקות כדאמריין בפרק לא יתפור (ב"ב דף י"ט.) וסם עשבים שחשן והיחון בחלון או שעלו מחיליהן בחלון מעטעין: ד"ל א' יבדרן. פ"ה שם יבדיל ראשי שיבולים מן הקשין יתפרדו וילכו לאיבוד וי"מ שיכנידו ראשי שבלין על הקשים ולא יתפרדו הקשים מעל הסוכה ברוח: אמ פסולת טריבה ע"ה והרובע (חולין דף קטז.) וסם בית שסיככו צורעים טיהרו משום דבעטליהו י' שחלק בין בית לטובה דכסוכה לא בטילי דעבדי דקמח לה אחר התא אי נמי בעינן דלא מקבלי טומאה בשעה סיכוך משום מעשה ולא מן העשוי אי נמי התם כשעשה כן שניו מעשה דנחמשה נהר לא סלקין מוטומאה והכא בשלל עשה כן שניו מעשה כדמוכח נהר הכי שרין אי הכי מ"ט דרבנן דמה שמיתקן ע"ג הסוכה לא חשיב שניו מעשה וכן בפרק לא יתפור (ב"ב דף י"ט.) וסם דאמר ריקק אינו ממשע בחלון כדקאמריין התם משום דלא מוטיל ליה ופרקי ומיפוק ליה דהוי דבר המקבל טומאה דלא מהני ביטול בלא שניו מעשה:

א) ג'ל' ויהי ענין סך
ק"ף א' ע"ש.

סכך פסול דלוייל לקבל טומאה הוא וכן פסול אינו פוסל אלא בארבעה טמאים כדאמריין וארבע אמות מן האהל אל כי אויר דיינין להו דמטרא ארבעה עשר טמאים כלומר גבי מביאין וחולצין דקחשיב חתם פרק ח' האירוס והקיסוס וירקות חמור ודלעת ויונית דהנהו אפילו מחוברין חייבי דקביעי וקיימי ואין הרוח מנענען אבל שאר ירקות המחוברין מתנענעין ברוח והו להו טעמיה וספינה שהיא שטה על פני המים ואפילו ציידנה דלא יידי ואין מביאין ואין חולצין מדקמי כפיפא קשר את הספינה דכבר שהו יכול להעמיד כשם את האפן על גבי טעמיה מביאה את הטומאה הא לא הכי לא אבל כשהן תלושין ומונחין בחלון או כנגד ארובה חייבי ושאר ירקות כדאמריין בפרק לא יתפור (ב"ב דף י"ט.) וסם עשבים שחשן והיחון בחלון או שעלו מחיליהן בחלון מעטעין: ד"ל א' יבדרן. פ"ה שם יבדיל ראשי שיבולים מן הקשין יתפרדו וילכו לאיבוד וי"מ שיכנידו ראשי שבלין על הקשים ולא יתפרדו הקשים מעל הסוכה ברוח: אמ פסולת טריבה ע"ה והרובע (חולין דף קטז.) וסם בית שסיככו צורעים טיהרו משום דבעטליהו י' שחלק בין בית לטובה דכסוכה לא בטילי דעבדי דקמח לה אחר התא אי נמי בעינן דלא מקבלי טומאה בשעה סיכוך משום מעשה ולא מן העשוי אי נמי התם כשעשה כן שניו מעשה דנחמשה נהר לא סלקין מוטומאה והכא בשלל עשה כן שניו מעשה כדמוכח נהר הכי שרין אי הכי מ"ט דרבנן דמה שמיתקן ע"ג הסוכה לא חשיב שניו מעשה וכן בפרק לא יתפור (ב"ב דף י"ט.) וסם דאמר ריקק אינו ממשע בחלון כדקאמריין התם משום דלא מוטיל ליה ופרקי ומיפוק ליה דהוי דבר המקבל טומאה דלא מהני ביטול בלא שניו מעשה:

נעמא קודם שנמך מיהו ירדה לן חורת קבלת טומאה על ידי מחשבה ראשונה ומי בעלה קמייתא דנחמשה בתרייתא: לו: ומי בעלה מחשבה. קבלת טומאה כדכי ואפילו לא

יורדין